

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 198/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatra banka, a. s., Hodžovo námestie 3, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou ECKER – KÁN & PARTNERS, s. r. o., Námestie Martina Benku 9, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Kán, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 10/2016 z 30. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatra banka, a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Tatra banka, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý

proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 10/2016 z 30. septembra 2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka vystupuje ako žalovaná v spore o náhradu škody vo výške 482 695,91 eur, ktorý je predmetom konania pred Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) vedeného pod sp. zn. 36 Cb 90/2006. Okresný súd konanie zastavil uznesením z 2. februára 2007 (č. 1. 185) z dôvodu platnej rozhodcovskej doložky. Proti uvedenému rozhodnutiu sa odvolal žalobca, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 Cob 32/2007-225 z 30. októbra 2007 tak, že napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne. Žalobca voči uvedenému rozhodnutiu podal včas dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol uznesením sp. zn. 3 Obdo 19/2009 z 24. novembra 2010 tak, že zrušil rozhodnutia nižších súdov a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. V súlade s právnym názorom dovolacieho súdu okresný súd po doplnení dokazovania konanie zastavil uznesením z 20. novembra 2015 (č. 1. 537). Na základe odvolania krajský súd vydal napadnuté rozhodnutie, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že rozhodcovskú doložku nie je možné uzavrieť tzv. klauzulou o mlčaní, pretože takýto spôsob nie je v súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov a nerešpektuje kogentné ustanovenie § 43a a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje proces vzniku zmluvy dvoj, resp. viacstranného právneho úkonu, a to z dôvodu absencie súhlasného prejavu vôle žalobcu so zmenou obchodných podmienok v súvislosti s uzavretím rozhodcovskej doložky.

4. Sťažovateľ predovšetkým namieta nesprávne právne závery odvolacieho súdu, ktoré považuje za arbitrárne a ústavne nekonformné. Predovšetkým poukazuje na to, že vzťah sťažovateľa a žalobcu, ktorý bol jeho klientom, nie je spotrebiteľským vzťahom. V danom prípade nie je opodstatnené, aby sa na žalobcu vzťahovali vyššie nároky, ktoré

súvisia s ochranou slabšej zmluvnej strany. Sťažovateľ postupoval podľa zmluvne dohodnutého postupu, s ktorým samotný žalobca súhlasil svojím podpisom a pri zmene obchodných podmienok ho detailne oboznámil so zmenami vrátane zavedenia rozhodcovskej doložky. So zmenou obchodných podmienok žalobca neprejavil výslovný nesúhlas, preto sa zmenené obchodné podmienky stali súčasťou ich právneho vzťahu.

5. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia chýba právna úvaha, ktorá by podporovala kogentnosť kontraktačného procesu podľa právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku. Odvolací súd sa tak nevysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa, preto považuje napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné. Sťažovateľ taktiež poukazuje na jednotnú rozhodovaciu prax senátu krajského súdu, ktorý o tej istej veci rozhodol dvoma diametrálne odlišnými právnymi názormi, čo je v rozpore s požiadavkou právnej istoty.

6. Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu, napadnuté rozhodnutie zruší, veci vráti na ďalšie konanie krajskému súdu, zároveň jej prizná náhradu trov konania a zaviazá na ich úradu krajský súd.

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

10. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo

medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad určených § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

11. V danom prípade bolo napadnutým rozhodnutím krajského súdu zrušené rozhodnutie okresného súdu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Konanie pred okresným súdom neskončilo. Rozhodnutie krajského súdu nepredstavuje konečné rozhodnutie, dôsledkom ktorého by bolo právoplatne skončené konanie o náhradu škody. Je zrejmé, že v ďalšom štádiu konania bude mať sťažovateľka možnosť uplatniť ochranu označených práv priamo v napadnutom konaní, keďže okresný súd po podaní sťažnosti ústavnému súdu mal, resp. bude mať o veci právomoc opätovne rozhodovať.

12. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia krajského súdu ako odvolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Krajský súd v tomto prípade neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľka mala a aj bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom, príp. aj pred odvolacím súdom uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu prvostupňového konania na okresnom súde, ktorý bude postupovať v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu.

13. Ústavou daná právomoc neumožňuje ústavnému súdu nahrádzať rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si sťažovateľ ako účastník konania zvolil medzi

súdnyimi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých sťažovateľovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Aj podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovoľenými a zákonom ustanovenými procesnými úkonmi (I. ÚS 161/02, I. ÚS 79/07).

14. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

15. Po odmietnutí sťažnosti sťažovateľky ako celku nebol už právny dôvod zaoberať sa jej ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2017